

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้าน
สาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี
- ผู้วิจัย** : พระมหาสมชาย สุนติกโร (ชุ่มจิต)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)
 - : พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, ผศ. พธ.บ., ศศ.ม., รป.ม.
 - : อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณิ์ต, พธ.บ., ร.บ., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี

ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์จำนวน ๓๖๖ รูป วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F – test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One way Analysis of Variance) และโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In Dept Interview) จากพระสงฆ์ผู้บริหารกิจการคณะสงฆ์ระดับสูงในจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๕ รูป

ผลการวิจัย พบว่า

๑. บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี พบว่า พระภิกษุมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า พระภิกษุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาบาลีและตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ปัญหาบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ๑) ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ในการวางแผนการพัฒนาวัด ๒) ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมไม่เพียงพอ ๓) ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการจัดการศาสนสมบัติของวัดยังไม่เป็นระบบ จึงมีข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ๑) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวัดให้เป็นไปในแนวเดียวกัน ๒) ควรวางแผนผังในการก่อสร้างให้เหมาะสมและพอเพียงแก่การใช้ประโยชน์ ๓) ควรตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลในการดำเนินการจากพระสังฆาธิการในเขตนั้นๆ ๔) ควรให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัดอย่างต่อเนื่อง

๔. สรุปผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการของวัดในจังหวัดปทุมธานี แบ่งออกเป็นรายด้านได้ดังนี้ ๑) ด้านการพัฒนาวัด โดยภาพรวมมีการพัฒนาวัดอย่างมีแบบแผนโดยมีพระสังฆาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบระดับวัดได้ดำเนินการที่เจ้าคณะผู้ปกครองได้ให้นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน ๒) ด้านการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ พระสังฆาธิการควรปรับปรุงสภาวะแวดล้อมและภูมิทัศน์ของวัดให้มีความสะอาดร่มรื่นสวยงาม ๓) ด้านการดูแลรักษาและการจัดการศาสนสมบัติของวัด พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองควรที่จะได้ตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำแก่พระสังฆาธิการระดับวัด หรือจัดการประชุมอบรมบุคลากรที่มีหน้าที่อย่างมีระบบแบบแผน

Thesis Title : The Role of Sangha Affair Administrator in Sangha Administration of Temple Construction and Renovation in Pathumthani Province

Researcher : Phramaha Somchai Santikaro (Chumjit)

Degree : Master of Arts (Buddhist Management)

Thesis Supervisory Committee

: Assist. Prof. Dr.Surapon Suyaprom B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

: Phramaha Boonlert Inthapanyo Asst.Prof., B.A., M.A., M.P.A., (Conflict Management)

: Dr. Yutthana Praneet B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc)

Date of Graduation : March 31, 2013

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the Ecc. administrative monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province, 2) to compare the Ecc. administrative monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province, being separated in individual factors and 3) to study the problems, obstacles and suggestions of the Ecc. administrative monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province.

The research was conducted by the Mixed Research Methodology, consisting of Quantitative Research of which the data were collected by using a questionnaire and Qualitative Research of which the data collected from the sampling group of 366 Buddhist monks. Analyzing the data made by evaluating the frequency, percentage, mean and standard deviation. The t-test and the F-test were made by the way of One Way Analysis of Variance and In-Depth Interview being done with 5 Buddhist monks who were the higher Sangha affair administrators in Pathumthani Province.

From the results of research, it has been found that ;

1. In the Ecc. administrative monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province, it has been found that the Buddhist monks' opinion of the Ecc. administrative monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province, in general, was at the high level $X = 3.85$. When it was considered in detail of each aspect, it has been found that the Buddhist monks' opinion was at the high level in every item.

2. From the result of comparing the Ecc. administrative monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province, testing the hypothesis by analyzing the difference of variables, it has been that the Buddhist monks whose age, year of rains-retreat, general educational qualification, Dhamma study qualification, Pali study qualification and position were different did not differentiate their opinions of the Ecc. administrative monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province. Hereby, the set hypothesis was rejected.

3. The results of studying the problems, obstacles and the ways of solving the problems of the Ecc. administrative monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province were 1) the problems of lacking the knowledge for planning and developing the temples, 2) the problems of the budget that was not sufficient for construction and restoration and 3) the problems of offering the knowledge of managing the religious property made without system. The suggestions consisted of 1) the knowledge of temple development in the same line should be offered, 2) planning the construction should be considered on suitability and sufficiency of usefulness, 3) the committee for controlling the process should be appointed from the Ecc. administrative monks in each zone, and 4) the knowledge should be continuously given to the personnel on the duty of taking care, preserving and managing the religious property.

4. The summarized result of an interview on the Ecc. Buddhist monks' role in Sangha affair administration of public utility of the temples in Pathumthani Province

could be divided into the aspects as follow; 1) For the temple development, in general, it was formally made by the Ecc. administrative monks, who were on the responsible duty in each temple, according to the Ecc. administrators' policy of developing the temples to be the spiritual center of the people, 2) For construction and restoration of Monks' lodge and appliances, the Ecc. administrative monks should improve the environment condition and scenery of the temples to be clean, shady and refreshing and beautiful and 3) For taking care and managing the religious property of the temples, the Buddhist monks who are the Ecc. administrators should visit and give advices to the Ecc. administrative monks of the temples or hold the meeting and training the responsible personnel systematically.